

ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทยจากทัศนะของ
พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.)
Driving the IDG Leadership Network in Thailand: An Analytical
Study and Recommendations of Phramaha Maghavin Purisuttamo

ศูนย์พอเพียงศึกษา

Center of Sufficiency Studies

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Graduate School, Suan Sunandha Rajabhat University

Email: punnipa.su@gmail.com

Received: September 13, 2025; Revised: September 29, 2025; Accepted: September 30, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งวิเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ Inner Development Goals (IDG) ในประเทศไทย จากทัศนะของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหามฆวินทร์ ปุริสุตตโม, ผศ.ดร.) โดยเชื่อมโยงกรอบทักษะสากลของ IDG กับหลักภาวนา 4 ในพระพุทธศาสนา ผ่านการวิเคราะห์เชิงปรัชญาและการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า การขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG จำเป็นต้องผสมผสานกรอบทักษะสากลกับภูมิปัญญาพุทธ เพื่อสร้างความสมดุลด้านกาย จิตใจ ศีลธรรม และปัญญา พร้อมข้อเสนอเชิงโครงสร้าง ได้แก่ การจัดตั้งองค์กรกลาง แพลตฟอร์มความรู้ ระบบการรับรอง และกองทุนเพื่อความยั่งยืน องค์กรความรู้ใหม่ที่นำเสนอคือ MAKHA Model ซึ่งประกอบด้วย Mindful Integration (การบูรณาการด้วยสติและปัญญา), Alliance Building (การสร้างพันธมิตรเครือข่าย), Knowledge-based Platform (การสร้างแพลตฟอร์มความรู้), Holistic Development (การพัฒนาอย่างองค์รวม) และ Appreciation & Accreditation (การสร้างคุณค่าและการรับรอง) โมเดลนี้มีได้เป็นเพียงเครื่องมือเชิงปฏิบัติ แต่ยังสะท้อนคุณค่าทางปรัชญา จิตวิญญาณ และสังคม ที่สามารถเป็นเข็มทิศใหม่สำหรับการพัฒนาภายในและการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การขับเคลื่อน, เครือข่ายผู้นำ IDG, ประเทศไทย

Abstract

This academic article aimed to analyze the approaches to driving the Inner Development Goals (IDG) leadership network in Thailand from the perspective of Phrakru Palat Suwatthanavisutthisankhun (Phramaha Maghavin Purisuttamo, Asst. Prof. Dr.). It connected the global IDG framework with the Four Bhavanas in Buddhism through philosophical analysis and the synthesis of relevant documents. The analysis revealed that advancing the IDG leadership network in Thailand required integrating the global framework with Buddhist wisdom to create a balance of body, mind, morality, and wisdom. Structural recommendations were also presented, including the establishment of a central organization, a knowledge platform, certification systems, and a sustainability fund. The new body of knowledge proposed was the MAKHA Model, consisting of Mindful Integration, Alliance Building, Knowledge-based Platform, Holistic Development, and Appreciation & Accreditation. This model was not only a practical tool but also reflected philosophical, spiritual, and social values that could serve as a new compass for inner development and the sustainable advancement of the IDG leadership network in Thai society.

Keywords : Driving, IDG Leadership Network, Thailand

บทนำ

การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development: SDGs) เป็นวาระสำคัญของสหประชาชาติ แต่ตลอดทศวรรษที่ผ่านมา ความคืบหน้าของ SDGs ยังมีข้อจำกัด เพราะการดำเนินงานส่วนใหญ่เน้นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างภายนอก ขณะที่ “รากฐานภายในของมนุษย์” ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างจริงจัง (Engel and Janssen, 2024; García Álvarez and Srivastav, 2023) เพื่อแก้ปัญหาช่องว่างนี้ แนวคิด Inner Development Goals (IDGs) จึงถูกพัฒนาขึ้น เพื่อเป็น “เข็มทิศภายใน” ที่เสริมการบรรลุ SDGs โดยสังเคราะห์เป็น 23 ทักษะใน 5 มิติ ได้แก่ Being, Thinking, Relating, Collaborating และ Acting (García Álvarez and Srivastav, 2023; Gaia Education, 2023) งานวิจัยระดับนานาชาติ ยืนยันว่า IDG สามารถสร้างภาษากลางเพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำและการเรียนรู้เชิงเปลี่ยนแปลง (transformative learning) อันนำไปสู่การขับเคลื่อนสังคมสู่ความยั่งยืน (Ankrah Bristow and Other, 2023; Intech Open, 2024)

งานวิจัยและรายงานนานาชาติยืนยันว่า IDG ช่วยสร้าง “ภาษากลาง” ในการพัฒนาศักยภาพผู้นำ การศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงเปลี่ยนแปลง (transformative learning) และการสร้างขบวนการทางสังคมที่ขับเคลื่อนความยั่งยืนได้อย่างเป็นรูปธรรม (Ankrah Bristow and Other, 2023; Intech Open, 2024; Emerald Publishing, 2024) ขณะเดียวกัน IDG ยังถูกประยุกต์ในระดับองค์กรและสถาบันการศึกษาในหลายประเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการคิดเชิงระบบ ความตระหนักรู้ในตนเอง และการร่วมมือข้ามพรมแดนวัฒนธรรม (Regen 4 Futures, 2023; Andersson, 2024) สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่า “การพัฒนาภายใน” มิใช่เพียงประเด็นเชิงจิตวิญญาณหรือการปฏิบัติส่วนบุคคล แต่เป็นฐานข้อมูลเชิงทักษะที่สามารถวัดผลและพัฒนาได้จริง

อย่างไรก็ตาม ในบริบทไทย การศึกษาที่บูรณาการ IDG เข้ากับฐานคิดทางพุทธศาสนายังมีไม่มาก แม้จะมีงานที่กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตร IDG และผลลัพธ์ต่อสุขภาวะทางจิตใจ (รัตติกรณ์ จงวิศาล และคณะ, 2567ก) แต่ยังไม่มียานใดที่สังเคราะห์ IDG กับ “ภาวนา 4” ของพระพุทธานุชาอย่างเป็นระบบ อันถือเป็นช่องว่างทางวิชาการที่บทความนี้ตั้งใจจะเติมเต็ม โดยเสนอว่าการเชื่อมโยง SDGs → IDGs → พุทธศาสนา จะช่วยสร้าง narrative ที่ต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับโลกสู่ระดับท้องถิ่น ผ่านกลไกการพัฒนาภายใน (เมธา ทริมเทพาธิป, 2568; Saintot and Mansson, 2024)

นอกจากนี้ งานวิจัยเชิงประจักษ์ในประเทศไทยได้พัฒนาหลักสูตรและคู่มือการอบรม IDG สำหรับบุคลากร พบว่า การเข้าร่วมหลักสูตรช่วยเพิ่มคะแนนด้าน IDG สุขภาวะทางปัญญา และความผาสุกทางจิตใจอย่างมีนัยสำคัญ (รัตติกรณ์ จงวิศาล และคณะ, 2567ก) การขับเคลื่อนในลักษณะเครือข่ายยังเปิดโอกาสให้เกิดการสร้างมาตรฐานกลาง เช่น การพัฒนาตัวชี้วัด IDG การรับรององค์กรด้วย “ตราสัญลักษณ์ IDG Thailand” และการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการพัฒนาภายในเชิงระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มสากลที่มุ่งยกระดับการเปลี่ยนแปลงจากภายในสู่นโยบายและองค์กร (Saintot and Mansson, 2024)

ดังนั้น บทความนี้จึงมีความสำคัญเพราะไม่เพียงแต่จะอธิบายว่าการขับเคลื่อน SDGs ต้องอาศัยฐานภายในที่เป็นรูปธรรมจาก IDG เท่านั้น แต่ยังแสดงให้เห็นว่า พุทธศาสนา โดยเฉพาะภาวนา 4 สามารถทำหน้าที่เป็นกรอบคิดเสริม ที่ช่วยให้การประยุกต์ใช้ IDG ในสังคมไทยเกิดความสมดุลทั้งกาย จิต ศีลธรรม และปัญญา สอดคล้องกับรากฐานวัฒนธรรมไทย และในขณะเดียวกันก็สามารถเชื่อมโยงกับมาตรฐานสากลเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีพลัง

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทยจากทัศนะของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.)
2. เพื่อสังเคราะห์ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ สำหรับการจัดตั้งและบริหารเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทยให้มีความยั่งยืน

วิเคราะห์แนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทยจากทัศนะของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.)

พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) ได้นำเสนอแนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG บนฐานของพุทธจิตวิทยาและจิตตปัญญาศึกษา ผ่านแนวคิดแบบองค์รวมที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างภายในและภายนอก โดยสามารถวิเคราะห์รูปแบบการขับเคลื่อนดังนี้

1. แนวคิด IDG

แนวคิด Inner Development Goals (IDGs) เกิดขึ้นจากการตระหนักถึงข้อจำกัดของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ที่ผ่านมา ซึ่งแม้จะเป็นกรอบเป้าหมายระดับโลกที่สำคัญ แต่ยังคงเน้นหนักไปที่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างและนโยบายภายนอก ขณะที่รากฐานภายในของมนุษย์ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ (Engel and Janssen, 2024; García Álvarez and Srivastav, 2023) ดังนั้น IDG จึงถูกเสนอขึ้นเพื่อเป็นเข็มทิศใหม่ที่เน้นการพัฒนาทักษะภายใน โดยสังเคราะห์ออกมาเป็น 23 ทักษะใน 5 มิติ ได้แก่ Being, Thinking, Relating, Collaborating และ Acting (García Álvarez and Srivastav, 2023; Gaia Education, 2023) งานวิจัยนานาชาติชี้ชัดว่า IDG ช่วยสร้างภาษากลางสำหรับการพัฒนาภาวะผู้นำและสนับสนุนการเรียนรู้เชิงเปลี่ยนแปลง อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านทางสังคมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Ankrah Bristow and Other, 2023; Intech Open, 2024)

2. ทัศนะเชิงพุทธศาสนา

เมื่อพิจารณาในบริบทไทย พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหามหวิรินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) ได้นำเสนอว่าการขับเคลื่อน IDG จะเกิดพลังมากขึ้นหากบูรณาการกับหลักพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักภาวนา 4 ได้แก่ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตตภาวนา และปัญญาภาวนา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 1994) ภาวนาเหล่านี้เป็นแนวทางที่ครอบคลุมทั้งกาย จิตใจ ศีลธรรม และปัญญา ซึ่งสามารถใช้เป็นฐาน

เชิงวัฒนธรรมและจิตวิญญาณให้กับการประยุกต์ใช้ IDG ในสังคมไทย (เมธา ทริมเทพาธิป, 2568) การมองผ่านกรอบภวณา 4 ทำให้ IDG มิได้เป็นเพียงกรอบทักษะเชิงสากล แต่เชื่อมโยงกับวิถีคิดและการปฏิบัติที่สังคมไทยคุ้นเคย จึงช่วยสร้างทั้งความลึกซึ้งและความยอมรับในทางปฏิบัติ

3. การบูรณาการ IDG-พุทธศาสนา

การบูรณาการ IDG เข้ากับภวณา 4 ช่วยเปิดพื้นที่ให้เกิดการพัฒนามนุษย์อย่างสมดุล เช่น มิติ Being ของ IDG สามารถเสริมด้วยกายภวณาเพื่อสร้างวินัยและสุขภาวะ มิติ Relating และ Collaborating เชื่อมโยงได้กับศีลภวณาซึ่งเน้นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม มิติ Thinking และ Being เกื้อหนุนด้วยจิตตภวณาที่ทำให้เกิดความมั่นคงทางอารมณ์และสติสัมปชัญญะ ขณะที่ Acting และ Thinking สัมพันธ์กับปัญญาภวณาที่ช่วยให้ผู้นำคิดเชิงระบบและลงมือปฏิบัติอย่างเข้าใจผลลัพธ์ระยะยาว อย่างไรก็ตาม การบูรณาการลักษณะนี้ก็มีข้อจำกัด เช่น การวัดผลเชิงปริมาณของทักษะ IDG อาจไม่สามารถสะท้อนประสบการณ์เชิงจิตวิญญาณของภวณาได้อย่างแท้จริง (Saintot and Månsson, 2024) อีกทั้งยังมีความเสี่ยงว่าหากการขับเคลื่อนเน้นการสร้างองค์กรกลางที่รวมศูนย์โดยไม่เปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วม อาจทำให้สูญเสียพลังจากการทำงานร่วมกันเชิงราบ (Ankrah Bristow and Other, 2023) ดังนั้นจึงควรใช้วิธีการประเมินที่ผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ตลอดจนเน้นการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อรักษาความสมดุลระหว่างมาตรฐานสากลกับมิติทางจิตวิญญาณที่ลึกซึ้งของพุทธศาสนา

4. ข้อเสนอเชิงนโยบาย/โครงสร้าง

จากการวิเคราะห์ทัศนะของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหามหาวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) พบว่าการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทยจำเป็นต้องมีข้อเสนอเชิงโครงสร้างที่ชัดเจน เริ่มจากการจัดตั้งองค์กรกลางเพื่อทำหน้าที่พัฒนาตัวชี้วัด ออกแบบหลักสูตรและคู่มือ ตลอดจนสร้างแพลตฟอร์มความรู้และระบบการรับรองที่มีมาตรฐาน (รัตติกรณ์ จงวิศาล และคณะ, 2567ข) องค์กรดังกล่าวจะเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่ทำให้การพัฒนาภายในไม่หยุดอยู่ที่กิจกรรมเฉพาะกลุ่ม แต่กลายเป็นระบบที่สามารถติดตาม ประเมิน และต่อยอดได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังควรมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อความยั่งยืนที่บริหารจัดการอย่างโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนร่วมสนับสนุน เพื่อลดการพึ่งพางบประมาณจากรัฐและสร้างความเป็นเจ้าของร่วมในระดับสังคม การพัฒนาระบบการยกย่องและการรับรอง เช่น การมอบตราสัญลักษณ์หรือเกียรติบัตร “IDG Thailand” แก่องค์กรที่ผ่านการประเมิน ก็จะช่วยสร้างแรงจูงใจเชิงบวกและกระตุ้นให้เกิดวัฒนธรรมการยอมรับคุณค่าของการพัฒนาภายในในวงกว้าง สุดท้าย การขับเคลื่อนทั้งหมดนี้ต้องดำเนินไปในลักษณะเครือข่ายภาคีที่มีพระสงฆ์ นักวิชาการ ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อสร้างทุนทางสังคมและแรงขับเคลื่อนที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้คือ MAKHA Model ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่สังเคราะห์ขึ้นจากทัศนะของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมхамขวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) โดยบูรณาการกรอบทักษะสากลของ Inner Development Goals (IDG) เข้ากับหลักพุทธศาสนา ภาวนา 4 และแนวคิดทางปรัชญาและทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ร่วมสมัย โมเดลนี้มีได้เป็นเพียงการเรียงร้อยองค์ประกอบเชิงทักษะ แต่เป็นการเชื่อมโยงระหว่างภูมิปัญญาตะวันออกและตะวันตกเพื่อสร้างเข็มทิศใหม่ในการพัฒนาภายในและขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทย องค์ประกอบของ MAKHA Model ประกอบด้วย Mindful Integration, Alliance Building, Knowledge-based Platform, Holistic Development และ Appreciation & Accreditation โดยแต่ละองค์ประกอบมีรากฐานเชื่อมโยงกับหลักคิดทางปรัชญาและทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ ซึ่งช่วยยืนยันคุณค่าใหม่และความแตกต่างจากกรอบแนวคิดเดิม สามารถอธิบายได้ดังนี้

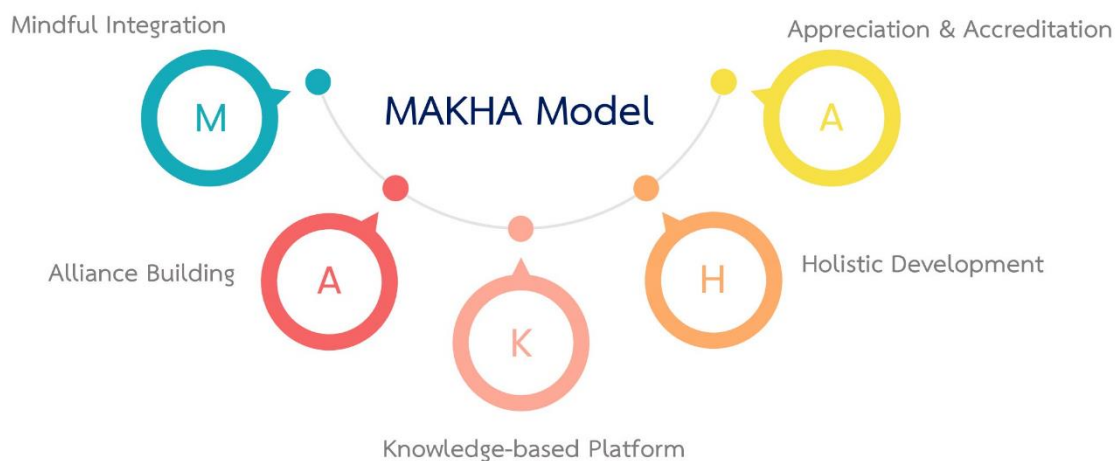
M ย่อมาจาก **Mindful Integration** (การบูรณาการด้วยสติและปัญญา)

A ย่อมาจาก **Alliance Building** (การสร้างพันธมิตรเครือข่าย)

K ย่อมาจาก **Knowledge-based Platform** (การสร้างแพลตฟอร์มความรู้)

H ย่อมาจาก **Holistic Development** (การพัฒนารอบองค์รวม)

A ย่อมาจาก **Appreciation & Accreditation** (การสร้างคุณค่าและการรับรอง)

แผนภาพที่ 1 MOKHA Model

จากแผนภาพ MAKHA Model เป็นกรอบองค์ความรู้ใหม่ที่สังเคราะห์ขึ้นจากทัศนะและข้อเสนอของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมхамขวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) เพื่อใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทย โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ดังนี้

Mindful Integration หรือการบูรณาการด้วยสติและปัญญา เป็นองค์ประกอบที่ยึดหลักจิตตภาวนา ในพระพุทธศาสนา ซึ่งเน้นการฝึกสติให้รู้เท่าทันกายและใจ การมีสติช่วยให้ผู้นำสามารถควบคุมอารมณ์ คิดอย่างรอบคอบ และตัดสินใจบนฐานความเข้าใจ ไม่ใช่เพียงการตอบสนองด้วยอารมณ์หรือผลประโยชน์เฉพาะหน้า (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) แนวคิดนี้ยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ Goleman (2006) ว่าด้วย *emotional intelligence* และการตระหนักรู้ในตนเอง (self-awareness) ซึ่งเป็นทักษะสำคัญของผู้นำร่วมสมัย เมื่อเชื่อมโยงกับ IDG มิติ Being และ Thinking จึงเกิดเป็นคุณค่าใหม่ที่มีใช้เพียงการฝึกทักษะเชิงพฤติกรรม แต่เป็นการบ่มเพาะความรู้สึกตัวและปัญญาในระดับลึก ทำให้ Mindful Integration กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาภายในที่แท้จริง

Alliance Building หรือการสร้างพันธมิตรเครือข่าย เป็นองค์ประกอบที่สะท้อนการมองความสัมพันธ์ทางสังคมในเชิงคุณค่า พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหาหมขวินทร์ ปุริสุตฺโต, ผศ.ดร.) เสนอว่าการขับเคลื่อน IDG ต้องอาศัยพลังของเครือข่ายภาคี (multi-stakeholder networks) ที่ผสมพลังของพระสงฆ์ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม รัฐ และภาคธุรกิจ ซึ่งแนวคิดนี้สามารถเชื่อมโยงกับหลัก *philia* ของอริสโตเติลที่อธิบายมิตรภาพว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนประโยชน์ ความพึงพอใจ และคุณธรรม โดยเฉพาะ “มิตรภาพเพื่อความดี” (friendship of the good) ที่ถือเป็นรากฐานของชีวิตที่ดีและความเจริญงอกงามของสังคม (Aristotle, trans. 2009) เมื่อการสร้างเครือข่ายพันธมิตร IDG เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเช่นนี้ การร่วมมือจึงมิใช่เพียงการประสานผลประโยชน์ แต่เป็นการสร้างความสัมพันธ์เชิงคุณค่าที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทางจิตวิญญาณและสังคมพร้อมกัน

Knowledge-based Platform หรือการสร้างแพลตฟอร์มความรู้ เป็นองค์ประกอบที่แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาภายในจำเป็นต้องมีพื้นที่การแลกเปลี่ยนข้อมูล เครื่องมือ และองค์ความรู้ที่ตรวจสอบได้ องค์กรกลางและแพลตฟอร์มดิจิทัลจึงไม่ใช่เพียงฐานข้อมูล แต่ทำหน้าที่เป็น “พื้นที่สาธารณะเชิงปัญญา” (public intellectual space) ที่ผู้เข้าร่วมเครือข่ายสามารถแลกเปลี่ยนบทเรียน สะท้อนปัญหา และสร้างความเข้าใจร่วม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด *communicative action* ของ Habermas (1984) ที่เชื่อว่าความรู้และเหตุผลเกิดจากการสื่อสารที่ปราศจากการครอบงำ แพลตฟอร์มเช่นนี้จะทำให้การพัฒนาภายในไม่ใช่เรื่องนามธรรม แต่สามารถถ่ายทอด วัตถุประสงค์ และพัฒนาได้อย่างเป็นระบบ

Holistic Development หรือการพัฒนาเชิงองค์รวม เป็นหัวใจที่ทำให้ MAKHA Model แตกต่างจากงานที่มุ่งเน้นเพียงด้านใดด้านหนึ่ง พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหาหมขวินทร์ ปุริสุตฺโต, ผศ.ดร.) เสนอว่า การพัฒนาภายในต้องควบคู่กับการพัฒนาภายนอก เช่น สุขภาพกาย ความสัมพันธ์ทางสังคม และความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ซึ่งเชื่อมโยงกับหลัก *human flourishing* ของ Martha Nussbaum (2011) ที่ชี้ว่าคุณภาพชีวิตที่ดีมิได้จำกัดอยู่เพียงมิติทางเศรษฐกิจ แต่ครอบคลุมความสามารถ (capabilities) ในการบรรลุคุณค่าชีวิตที่หลากหลาย การบูรณาการ IDG กับภาวนา 4 จึงไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างสมดุลของกาย จิต สังคม และปัญญา แต่ยังยกระดับการพัฒนาคูณภาพชีวิตในเชิงองค์รวมที่จับต้องได้

Appreciation & Accreditation หรือการสร้างคุณค่าและการรับรอง เป็นองค์ประกอบที่มุ่งให้การพัฒนากายในไม่หยุดอยู่เพียงระดับบุคคล แต่ขยายเป็นแรงจูงใจเชิงสังคม พระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหาหมขวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) เสนอให้มีระบบการรับรองและการยกย่อง เช่น การมอบตราสัญลักษณ์ “IDG Thailand” หรือเวทีเชิดชูองค์กรต้นแบบ ซึ่งสอดคล้องกับ *recognition theory* ของ Axel Honneth (1995) ที่มองว่ามนุษย์พัฒนาอัตลักษณ์และศักยภาพได้เต็มที่ก็ต่อเมื่อได้รับการยอมรับจากผู้อื่น การสร้างวัฒนธรรมการยอมรับ (culture of appreciation) จึงไม่ใช่แค่การให้รางวัลเชิงสัญลักษณ์ แต่เป็นการปลูกฝังค่านิยมร่วมที่กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

โดยสรุป MAKHA Model ทำหน้าที่เป็นกรอบองค์ความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงทักษะสากลของ IDG เข้ากับปรัชญาตะวันตก พุทธศาสนา และทฤษฎีการพัฒนามนุษย์ร่วมสมัย องค์ประกอบแต่ละด้านไม่เพียงแต่ยืนอยู่ลำพัง แต่ยังเกี่ยวพันกันและกัน เช่น การบูรณาการด้วยสติช่วยสร้างผู้นำที่มีความรู้สึกตัว การสร้างพันธมิตรเครือข่ายที่มีมูลค่าทางคุณธรรมช่วยให้เกิดทุนทางสังคม การพัฒนาแพลตฟอร์มความรู้ทำให้การเรียนรู้เป็นระบบและต่อเนื่อง การพัฒนาเชิงองค์กรร่วมสร้างสมดุลทั้งปัจเจกและสังคม และสุดท้ายการสร้างคุณค่าและการรับรองทำให้เกิดแรงขับเคลื่อนที่ยั่งยืน แผนภาพที่ปรับใหม่ของโมเดลนี้จึงมีใช้กล่องแยกส่วน แต่เป็นวงจรเชื่อมโยงกันที่ศูนย์กลางคือการพัฒนาภายใน (inner development) ที่หล่อเลี้ยงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับบุคคลและสังคม

บทสรุป

การศึกษาครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่า การขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG ในประเทศไทยตามทัศนะของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหาหมขวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) มิได้เป็นเพียงการสร้างข้อเสนอเชิงนโยบายหรือโครงสร้างองค์กรเท่านั้น แต่ยังชี้ให้เห็นถึง คุณค่าทางปรัชญาและจิตวิญญาณ ที่แฝงอยู่ในการบูรณาการ IDG เข้ากับหลักภาวนา 4 ของพระพุทธศาสนา การพัฒนาภายในในลักษณะนี้มิใช่แค่การเสริมทักษะ แต่เป็นการปลุกเร้าความตื่นรู้ (awakening) และการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม (ethical living) ซึ่งเป็นรากฐานของความยั่งยืนที่แท้จริง ทั้งในมิติของปัจเจกบุคคลและสังคมโดยรวม การบูรณาการเชิงปรัชญาระหว่างกรอบสากลของ IDG กับภูมิปัญญาไทย ทำให้เกิดคุณค่าใหม่ที่เชื่อมโยงภายนอกกับโลกภายในเข้าด้วยกัน

อย่างไรก็ดี งานศึกษาครั้งนี้มี ข้อจำกัด เนื่องจากอาศัยทัศนะของพระครูปลัดสุวัฒนวิสุทธิสารคุณ (พระมหาหมขวินทร์ ปุริสุตโตโม, ผศ.ดร.) เพียงบุคคลเดียว ซึ่งแม้จะมีคุณค่าทางความคิดและประสบการณ์ แต่ก็อาจไม่ครอบคลุมความเห็นจากผู้นำเครือข่ายหรือภาคส่วนอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นการวิจัยเชิงปรัชญาและเชิงเอกสาร จึงไม่ได้มีการทดสอบเชิงประจักษ์ในวงกว้าง

เพื่อให้การพัฒนาความรู้มีความก้าวหน้ามากขึ้น งานวิจัยในอนาคตควรมีการศึกษา เชิงเปรียบเทียบ (comparative study) ระหว่างประเทศไทยกับประเทศอื่นที่นำ IDG ไปปรับใช้ เพื่อเปรียบเทียบการบูรณาการเข้ากับวัฒนธรรมและศาสนาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ควรขยายการเก็บข้อมูลจากหลายกลุ่ม

เช่น พระสงฆ์ นักวิชาการ ข้าราชการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม เพื่อให้ได้ภาพรวมที่หลากหลาย และรอบด้านมากขึ้น อีกแนวทางหนึ่งที่ควรพิจารณาคือการวิจัยเชิงประจักษ์ (empirical research) ผ่านการพัฒนาหลักสูตรหรือแพลตฟอร์มจริง แล้วประเมินผลกระทบเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณต่อการพัฒนาภายในและความยั่งยืนในสังคม

กล่าวโดยสรุป บทความนี้ไม่เพียงนำเสนอข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนเครือข่ายผู้นำ IDG เท่านั้น แต่ยังตอกย้ำว่า การพัฒนาภายในคือรากฐานทางปรัชญาและจิตวิญญาณ ที่ทำให้ความยั่งยืนมีความหมายลึกซึ้งกว่าเดิม การบูรณาการกรอบ IDG กับหลักพุทธศาสนา โดยเฉพาะภาวนา 4 จึงเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ช่วยให้การพัฒนาคนและสังคมไทยก้าวไปสู่ความสมดุลทั้งด้านกาย จิตใจ ศีลธรรม และปัญญาอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- เมธา หริมเทพาธิป. (2568). *ถอดบทเรียนเวทีผู้นำ IDG Unity Thailand*. กรุงเทพฯ : ศูนย์พอเพียงศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล และคณะ. (2567ก). การศึกษาและพัฒนาหลักสูตร Inner Development Goals (IDG) ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสหธรรมิกชน.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล และคณะ. (2567ข). หลักสูตรและคู่มือการฝึกอบรม. การพัฒนาภายในผู้นำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสหธรรมิกชน.
- Andersson, K. (2024). *The Inner Development Goals: Changing educational paradigms*. Emerald Publishing.
- Ankrah, D., Bristow, J., Hires, D., & Henriksson, J. A. (2023). *Inner Development Goals: from inner growth to outer change*. Field Actions Science Reports, Special Issue 25, 82–87.
- Aristotle. (2009). *Nicomachean ethics* (W. D. Ross, Trans.; revised ed.). Oxford University Press. (Original work published ca. 350 B.C.E.)
- Emerald Publishing. (2024). *The Inner Development Goals: Changing educational paradigms*. Emerald Publishing.
- Engel, S., & Janssen, C. (2024). *The inner development goals as an innovative approach to sustainable development: Conceptualization, implementation, and evaluation of an experiential university seminar for holistic sustainability education*. In

- Engaging in Prosocial Behaviours for an Inclusive Classroom and Society* (Working Title) (Chapter). IntechOpen. <https://doi.org/10.5772/intechopen.1006198>
- Gaia Education. (2023). *IDG explained: A compass for inner growth*. Retrieved from <https://www.gaiaeducation.org>
- García Álvarez, M., & Srivastav, S. (2023). *Accelerating education for the Sustainable Development Goals: The Inner Development Goals as inner compass framework for higher education institutions embedding ESD in their curricula*. IC-SD. https://ic-sd.org/wp-content/uploads/2023/10/2023-submission_247.pdf
- Goleman, D. (2006). *Emotional Intelligence. Why It Can matter More than IQ*. 10th Anniversary Edition. New York : Bantam Book Publishing.
- Habermas, J. (1984). *The theory of communicative action* (Vol. 1, Reason and the rationalization of society; T. McCarthy, Trans.). Beacon Press.
- Honneth, A. (1995). *The Struggle for Recognition : The Moral Grammar of Social Conflicts*. Cambridge, MA : MIT Press.
- Intech Open. (2024). *The role of inner development in sustainable futures*. In *Transformative Education for Sustainability*.
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating Capabilities: The Human Development Approach*. Belknap Press. <https://doi.org/10.4159/harvard.9780674061200>
- Regen 4 Futures. (2023). *Education with impact: IDGs for personal development*. Retrieved from <https://regen4futures.org>
- Saintot, V. M., & Mansson, E. (2024). *Inner Development for Outer Impact: The Inner Development Goals as levers for sustainability*. https://www.researchgate.net/publication/380897835_Inner_Development_For_Outer_Impact_The_Inner_Development_Goals_as_Leverages_for_Sustainability
-